Journal of Research in Psychological Health

March 2018, Volume11, issue4

The Structural Relationship of personality virtues, authentic personality and Personal Growth Initiative with wisdom in students

Farzad Ghaderi [1], Mohammad Bagher Kajbaf [2], Mozhgan Shokrollahi [3]

1. (Corresponding author). *Psychology group, Faculty of Psychology and Education, Isfahan University*
2. Psychology group, *Faculty of Psychology and Education, Isfahan University*
3. Psychology group, *Faculty of Psychology and Education, Isfahan University*

Please cite to: Ghaderi F., Kajbaf M., Shokrollahi M. The Structural Relationship of personality virtues, authentic personality and Personal Growth Initiative with wisdom in students. *Journal of Research in Psychological Health*, 2018, 11(4), 1-15. [Persian]

Highlights

- Personality virtues, authentic personality and personal growth initiative have a significant impact on students' Wisdom acquisition.
- Among the components of personality virtue, authentic personality and personal growth initiative, the virtues of wisdom, courage, humanity, justice, moderation, and excellence have the greatest relationship with students' wisdom acquisition.
- There is a significant relationship among the components of personality virtues, authentic personality and

Abstract

The aim of this study was to evaluate the structural relationships of personality virtues, authentic personality and Personal Growth Initiative with wisdom acquisition in students. For this purpose, in a hypothetical structural model plan, which represented a network of direct and indirect relationships between personality virtues, authentic personality, Personal Growth Initiative and wisdom acquisition, 200 students (101 boys and 99 girls) of the University of Isfahan were selected by accessible sampling method. They were evaluated with Values in action inventory of strengths (VIA-72), Authenticity Scale (Wood et al., 2008) Personal Growth Initiative Scale (Robitschek, 1998), and Three-Dimensional Wisdom Scale (Ardelt, 2003). Structural equation modeling indicated that there was a positive and significant relationship between the components of personality virtue and Character Strengths; Authentic Personality; Personal Growth Initiative; and the amount of wisdom in students. Furthermore, the findings indicated that there was a positive relationship among the components of personality virtues, authentic personality and personal growth initiative. The findings supported the appropriateness of the hypothetical structure of the variables. In addition to practical implications, the findings provided a useful framework for identifying the components affecting the process of wisdom growth and acquisition in students.

Keywords: Virtues, Character Strengths, Authentic Personality, Personal Growth Initiative, Wisdom.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]

[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

الگوی ساختاری روابط فضیلت‌های شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی با کسب خرد در دانشجویان

فرزاد قادری [۱]، محمدباقر کجباف [۲]، مژگان شکرالهی [۳]

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۹/۲۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۲/۲۲

یافته‌های اصلی

- فضایل شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی، تأثیرات شایان‌توجهی روی میزان کسب خرد در دانشجویان دارند.
- فضیلت‌های شش‌گانهٔ خرد، شجاعت، انسانیت، عدالت، اعتدال و تعالی، بیشترین رابطه را با کسب خرد در دانشجویان دارند.
- مؤلفه‌های فضیلت‌های شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی روابط معناداری باهم دارند.

چکیده

هدف پژوهش بررسی روابط ساختاری فضیلت‌های شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی با کسب خرد در دانشجویان بود. بدین‌منظور با طرح یک مدل ساختاری فرضی که بیانگر شبکه‌ای از ارتباطات مستقیم و غیرمستقیم بین توانمندی‌های منش، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی با میزان خرد بود، تعداد ۲۰۰ نفر از دانشجویان دانشگاه اصفهان (۱۰۱ نفر پسر و ۹۹ نفر دختر) به شیوهٔ نمونه‌گیری دردسترس، انتخاب و با مقیاس‌های خرد، ارزش‌های فعال در عمل- نسخهٔ کوتاه ۷۲سؤالی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی ارزیابی شدند. تحلیل معادلات ساختاری نشان داد بین مؤلفه‌های فضایل و توانمندی‌های منش، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی با میزان خرد در دانشجویان، رابطهٔ مثبت و معنی‌داری وجود دارد. نتایج همچنین نشان داد که مؤلفه‌های فضیلت‌های شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی روابط معناداری باهم دارند. یافته‌ها از برازندگی مناسب ساختار فرضی متغیرهای پژوهش حمایت کرد. یافته‌های پژوهش حاضر علاوه‌بر تلویحات کاربردی، چارچوب مفیدی را در شناسایی مؤلفه‌های تأثیرگذار در روند کسب و رشد خرد در دانشجویان فراهم می‌کند.

واژگان کلیدی: فضیلت، توانمندی‌های منش، اصالت شخصیت، اقدام برای رشد شخصی، خرد

۱. گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان ، ghaderi86@yahoo.com

۲. گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان

۳. گروه روانشناسی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]

[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]

[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

مقدمه

مفهوم خردمندی، زمینه‌ای رو به رشد و جذاب برای پژوهشگران حوزهٔ روان‌شناسی تلقی می‌شود (۱) که فراسوی پژوهش، در زمینه‌های روان‌شناسی بالینی و روان‌درمانی (۲)، تصمیم‌گیری و سیاست‌گذاری‌های مربوط به سلامت (۳)، رهبری (۴) و آموزش (۵) به‌طور فزاینده‌ای در حال کاربست است.

از سال‌های ۱۹۷۰ و هم‌زمان با نخستین پژوهش‌های مربوط به خرد، تحقیقات این زمینه در پنج حوزهٔ اصلی تعاریف مربوط به خرد، مفهوم‌سازی و ارزیابی و اندازه‌گیری خرد، فهم چگونگی سیر تحول خرد، بررسی انعطاف‌پذیری و تغییرپذیری خرد و کاربرد دانش روان‌شناسی دربارهٔ خرد در بافت زندگی متمرکز شده‌اند (۶).

تعاریف گوناگونی از خرد وجود دارد، اما در یکی از جدیدترین نظریه‌های مربوط به خرد که مبنای پژوهش حاضر نیز است؛ آردلت (۷) خرد را ترکیبی از ویژگی‌های شخصیتی که شامل سه مؤلفهٔ شناختی (توانایی درک موقعیت به‌طور کامل، آگاهی از جنبه‌های مثبت و منفی ماهیت انسان، آگاهی از ابهامات لاینفک زندگی)، تأملی (توانایی و تمایل به بررسی پدیده‌ها از جنبه‌های مختلف و نبود فرافکنی- سرزنش دیگران به‌خاطر احساسات و موقعیت شخصی خود) و عاطفی (همدلی و عشق‌ورزی و شفقت نسبت به دیگران، رفتارها و هیجان مثبت و نبود بی‌تفاوتی و هیجان‌های منفی نسبت‌به دیگران و حفظ روحیه مثبت در مواجهه با سختی‌ها) تعریف می‌کند. خردمندی توانایی استفاده از استدلال عمل‌گرایانه برای حل چالش‌های مهم زندگی تعریف کرده‌اند (۸). در نوشته‌های اولیهٔ روان‌شناختی نیز، خردمندی به‌عنوان نقطهٔ پایانی آرمانی تحول توصیف شده است (۹).

نتایج پژوهش‌ها نشان داده‌اند که خردمندی همبستگی مثبت و معنی‌داری با گشودگی و توافق‌پذیری، قدردانی، بخشش و رشد پس از سانحه (۱۰) تسلط، بهزیستی ذهنی، هدف زندگی، سلامت ذهنی و روابط منفی با علائم افسردگی، اجتناب از مرگ و احساس فشار اقتصادی دارد (۶, ۹) و روان رنجوری (۱۰) دارد.

دیدگاه سه‌بعدی آردلت با سنت‌های فلسفی و دینی شرقی که خردمندی را حاصل تلفیق ذهن و فضیلت‌های شخصی می‌داند و یکی از ابتکارات تازهٔ علمی روان‌شناسی مثبت است، سازگار است (۱۱).

روان‌شناسی مثبت‌نگر به‌عنوان یکی از تازه‌ترین رویکردهای مطرح‌شده در روان‌شناسی بر فهم و تشریح شادکامی و احساس ذهنی بهزیستی و نیز پیش‌بینی عوامل مؤثر بر این مؤلفه‌ها تمرکز دارد (۱۲). یکی از مؤلفه‌های اصلی مطرح‌شده در روان‌شناسی مثبت، بحث فضیلت‌ها و توانمندی‌های شخصیتی است. فضیلت به‌عنوان هر فرایند روان‌شناختی که فرد را قادر کند که به شیوه‌ای فکر یا رفتار کند که برای خود و جامعه مفید باشد، تعریف شده است (۱۳). توانمندی‌های شخصیتی[1] نیز اجزای روان‌شناختی یا فرآیندهایی‌اند که با رشد و ارتقای فضیلت‌ها مرتبط بوده و راه‌های رسیدن به فضیلت‌اند (۱۴).

روان‌شناسان مکتب روان‌شناسی مثبت در مقابل DSM که نظام طبقه‌بندی اختلالات روان‌شناختی بیماران است، یک نظام طبقه‌بندی به نام CSV به وجود آورده‌اند که توانایی‌های افراد را گروه‌بندی می‌کند. پیترسون و سیلگمن در سال ۲۰۰۳ در ارتباط با موضوع تفاوت‌های فردی سلسله‌مراتبی از توانمندی‌های شخصیتی مثبت روان‌شناختی را مطرح کردند که شامل ۶ فضیلت[2] و ۲۴ توانمندیِ شخصیتی معین است. هرکدام از شش فضیلت از مجموعه‌ای از این توانمندی‌های رفتاری تشکیل یافته‌اند. شش فضیلتی که در ارزش‌های نظام طبقه‌بندی عمل مطرح شده‌اند عبارت‌اند از: خرد (شامل توانمندی‌های خلاقیت، کنجکاوی، روشن‌فکری، علاقه به یادگیری و ژرف‌اندیشی)، شجاعت[3] (شامل توانمندی‌های دلیری، پشتکار، اصالت، سرزندگی)، انسانیت[4] (شامل توانمندی‌های عشق، مهربانی و هوش اجتماعی)، عدالت (شامل توانمندی‌های کارگروهی، انصاف، رهبری)، میانه‌روی[5] (شامل توانمندی‌های بخشش، فروتنی، آینده‌نگری و

[1] Character Strengths
[2] Virtue
[3] Courage
[4] Humanity
[5] temperance

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

خودتنظیمی)، و تعالی[1] (شامل توانمندی‌های تحسین زیبایی، امید، شوخ‌طبعی، معنویت و قدردانی) (۱۵).

فضیلت خرد، مستلزم کسب و کاربرد دانش است. ارادهٔ تحقق هدف‌ها به‌رغم موانع بیرونی یا درونی، ویژگی عمدهٔ فضیلت جرئت یا شجاعت است. فضیلت انسانیت شامل شایستگی بالای بین‌فردی است و از طریق نیروهای مهربانی و استعداد عشق ورزیدن و دوست داشته شدن تحقق می‌پذیرد. نیروهای عدالت در تعامل‌های مثبت با جماعت گسترده‌تر جلوه‌گر می‌شود. فضیلت میانه‌روی به نیروهایی اطلاق می‌شود که افراد را در برابر افراط در ارضای همهٔ نیازها حفاظت می‌کند. فضیلت میانه‌روی یا اعتدال مستلزم گرایش به حد وسط در ابراز تمایلات است و با خویشتن‌داری و احتیاط تحقق می‌پذیرد. نیروهایی که ما را در جهانی بزرگ‌تر پیوند می‌دهند، فضیلت تعالی را تشکیل می‌دهند. کسی که به‌عنوان فردی دارای منش خوب تلقی می‌شود، احتمالاً باید همهٔ این فضایل را در آستانهٔ بالای نظام ارزش‌ها دارا باشد (۱۶).

طی دههٔ گذشته پژوهش در رابطه با فضایل و توانمندی‌های شخصیتی رو به فزونی گذاشته است (۱۷) به‌طوری‌که بخش عمده‌ای از پژوهش‌های حوزهٔ روان‌شناسی مثبت در رابطه با توانمندی‌ها و فضایل منشی است (۱۸). نتایج مطالعات نشان می‌دهد که همهٔ فضایل شخصیت با روان‌رنجوری رابطهٔ منفی و با گشودگی به تجربه، برون‌گرایی و وظیفه‌شناسی رابطهٔ مثبت دارند (۱۹). در پژوهشی نشان دادند که از میان فضایل شخصیت، اعتدال با وظیفه‌شناسی و شجاعت با پایداری هیجانی رابطه دارد (۲۰). توانمندی‌های شخصیتی نیز افراد را قادر می‌سازند تا عملکرد بهتری داشته و زندگی رضایتمند و خوبی داشته باشند (۱۴). این توانمندی‌ها با بهزیستی روان‌شناختی، موفقیت تحصیلی، سازگاری با مدرسه، عملکرد تحصیلی (۲۱) و رضایت از زندگی (۲۲) در ارتباط‌اند.

همسو با سیر رو به رشد روان‌شناسی مثبت، در بسیاری از دیدگاه‌های روان‌شناسی و مشاوره، اصالت یکی از اساسی‌ترین جنبه‌های زندگی سالم در نظر گرفته می‌شود (۲۳). در معنای لغوی، اصالت به معنای پذیرش خود واقعی و خود حقیقی است (۲۴). عمل اصیل به‌عنوان رفتار همخوان با افکار، احساس و ارزش‌های فرد تعریف شده است و به این معناست که فرد به دیگران اجازه می‌دهد که جنبه‌های واقعی خوب و بد آن‌ها را ببینند (۲۵).

اصالت به‌عنوان سازگاری بین سه سطحِ تجربهٔ اولیهٔ شخص، آگاهی و رفتار و ارتباطات بیرونی مطرح شده است. براساس این تعریف، افراد دارای شخصیت اصیل، ازخودبیگانگی پایینی دارند، بدین معنی که دارای هویت بسیار باثباتی هستند که دقیقاً با واقعیت منطبق است؛ زندگی اصیل بالایی دارند، بدین معنی که به‌صورت باثباتی برمبنای این ساختار هویت خود عمل می‌کنند؛ پذیرش کم از تأثیرات بیرونی دارند، یعنی به نیروهای بیرونی هنگامی‌که در تضاد با عقاید شخصی آن‌ها هستند، اجازه نمی‌دهند که ادراکات و رفتارهای اصالت‌گونهٔ آن‌ها را تغییر دهند (۲۶).

نتایج مطالعات نشان داده‌اند که سطوح بالای اصالت با رضایت از زندگی (۲۵)، عزت‌نفس (۲۷, ۲۸)، فراشناخت قوی‌تر (۲۹)، افزایش بهزیستی و کاهش پریشانی (۲۳, ۳۰)، افزایش ذهن آگاهی (۳۱)، معنای زندگی، هدف در زندگی، لذت، علاقه‌مندی، عزت‌نفس و پذیرش مثبت خود (۳۲)، کاهش افسردگی (۳۳) و مشکلات اجتماعی، هیجانی و رفتاری کمتر (۳۴) ارتباط دارند. اصالت همچنین با شاخص‌های هیجان مثبت همچون لذت، رضایت، خشنودی و خرسندی، قناعت، آرامش، عدم اضطراب و تنش رابطه دارد (۳۵).

ویژگی‌های شخصیتی همچنین ممکن است که بر شاخص‌های آغاز رشد شخصی تأثیر بگذارند (۳۶). اقدام برای رشد شخصی (PGI) به‌عنوان مشارکت و جهت‌گیری فعالانه، ارادی و آگاهانهٔ فرد در فرآیند تغییر و تحول و به‌عنوان تعهدی برنامه‌ریزی‌شده، آگاهانه و فراشناختی جهت ارتقای رشد شخصی در ابعاد مختلف زندگی تعریف می‌شود (۳۷, ۳۸). این سازه شامل علم به چگونگی تغییر و تعهد به فرآیند رشد در ابعاد عاطفی، شناختی و رفتاری است (۳۹). دانش فرد دربارهٔ چگونگی تغییرِ جنبه‌ای خاص از زندگی خویش، مؤلفهٔ شناختیِ رشد شخصی است. مؤلفهٔ رفتاری نیز بر اجرای فرآیند رشد دلالت دارد، به‌گونه‌ای که فرد در زمینه‌هایی که تمایل به رشد دارد شروع به ایجاد تغییرات لازم کند (۴۰). انتظار می‌رود که تلاش آگاهانه و ارادی برای رشد دادن خود، هم منجر به شکوفا شدن استعدادهای بشری در وجود فرد و هم منجر به تجربه هیجانات مثبت شود. افراد با سطح بالای رشد شخصی تمایل به خوب بودن دارند. این افراد بهتر با

[1] transcendence

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

موقعیت‌های مختلف سازگار می‌شوند، بر شرایط پراسترس غلبه می‌کنند، سطوح بالایی از رضایت از زندگی دارند و راه‌حل‌های مناسب را برای موقعیت‌های پیش رو جست‌وجو می‌کنند (۴۳-۴۱).

مروری نظامند در حوزهٔ مطالعات انجام‌شده در رابطه با اقدام برای رشد شخصی نشان دادند که این سازه روابط مثبتی با سطوح بهزیستی روان‌شناختی، عزت‌نفس و ابعاد مثبت سلامت روان و رابطهٔ منفی با اضطراب، افسردگی و سایر عوامل منفی دارد(۴۴). آغاز رشد شخصی همچنین رابطهٔ مثبتی با ابعاد پذیرش خود، روابط مثبت با دیگران، خودمختاری، تسلط بر محیط، هدف در زندگی و رشد بهزیستی روانی دارد (۳۷, ۴۵). نتایج مطالعات حاکی از آن است که PGI روابط مثبت و معناداری با مؤلفه‌های مثبت سلامت روانی شامل سازگاری، رشد شخصی و خودمختاری، معنویت، مهارت‌های بین‌فردی، حمایت‌های هیجانی، عاطفهٔ کلی (۴۶)، خودکارآمدی (۴۷) ، خودکارآمدی هیجانی (۳۸)، شفقت به خود، کنجکاوی، شادمانی و خوش‌بینی (۴۸) دارد. سطوح بالای PGI با بهزیستی روان‌شناختی بالا (۴۹)، سطوح پایین افسردگی (۵۰)، ارتقای سلامت (۴۲)، رضایت بالا از زندگی (۵۱)، جست‌وجوی کمک‌های حرفه‌ای روان‌شناسی (۵۲)، بهزیستی هیجانی، بهزیستی اجتماعی (۵۳,۵۴)، شادکامی، مشارکت اجتماعی، انسجام اجتماعی و یکپارچگی اجتماعی (۴۹)، عاطفه مثبت (۵۵) و پیشرفت تحصیلی و آکادمیک (۵۶) در ارتباط است. وجود همبستگی قوی و معنی‌دار بین مقیاس PGI با سایر مؤلفه‌های بهزیستی نشانگر آن است که تأکید بر تلاش‌های آگاهانه و ارادی در جهت رشد دادن خود، راهبردی مناسب برای ارتقای بهزیستی افراد است (۵۷).

در یکی از مقالاتی که اخیراً در رابطه با آغاز رشد شخصی به چاپ رسیده است، نویسندگان بیان کرده‌اند که ۵۵درصد مقالات در رابطه با این سازه در ایالات‌متحده آمریکا و از این میان ۷۰درصد آن بر روی جامعهٔ دانشجویی انجام شده است (۴۴). مروری بر پیشینهٔ نظری و پژوهشی به‌خصوص در داخل کشور گویای این است که به‌رغم اهمیت متغیرهای خرد، توانمندی‌های منش، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی در سیر رشد توانمندی‌ها و قابلیت‌های شخصی افراد، و همگامی آن‌ها با جنبش نوپا و پرطرفدار روان‌شناسی مثبت، تاکنون کمتر پژوهشی در ایران به بررسی این متغیرها و روابط آن‌ها در جامعه دانشجویی کشور پرداخته است؛ ازهمین‌رو و با توجه به آنچه ذکر آن رفت و با توجه به نبودِ پژوهشی در رابطه با موضوع پژوهش، پژوهش حاضر با هدف بررسی روابط ساختاری فضایل شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی با میزان خرد در دانشجویان انجام شد؛ ازاین‌رو با ارائهٔ یک مدل فرضی به تبیین میزان خرد و عوامل مؤثر در رشد آن و عوامل همبسته و پیش‌بین این متغیر پرداخته شد. مدل فرضی پژوهش از قرار زیر بود (شکل ۱).

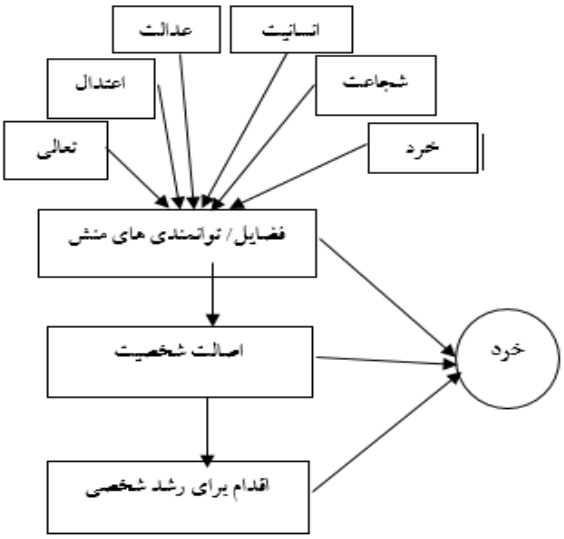

شکل ۱. روابط فرضی بین متغیرهای پژوهش

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

روش

الف) طرح

پژوهش حاضر یک پژوهش توصیفی، از نوع همبستگی است. در این مطالعه متغیرهای فضیلت‌های شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی، به‌عنوان متغیرهای پیش‌بین و میزان خرد به‌عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شده‌اند.

ب) شرکت‌کنندگان

جامعهٔ آماری پژوهش حاضر شامل دانشجویان دانشگاه اصفهان در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۶ بود که از میان آنان، به شیوهٔ نمونه‌گیری دردسترس تعداد ۲۰۰ نفر (۱۰۱ نفر پسر و ۹۹ نفر دختر) انتخاب شده و با مقیاس‌های پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفتند.

ج) مواد و ابزارها

۱. مقیاس سه‌بعدی خردمندی[1]

پرسش‌نامهٔ خرد (۵۸) از ۳۹ گویه و ۳ خرده‌مقیاس شناختی (۱۴ سؤال)، تأملی (۱۲ سؤال) و عاطفی (۱۳ سؤال) تشکیل شده است. بعد شناختی این مقیاس ۱۴ ماده دارد که فقدان ویژگی‌های شناختی خردمندی را می‌سنجد. ۱۲ مادهٔ بعد تأملی، توانایی و تمایل نظر کردن به پدیده‌ها و رویدادها را از دیدگاه‌های مختلف ارزیابی می‌کند. ۱۳ مادهٔ بعد عاطفی نیز وجود رفتار و هیجانات مثبت، «همدلانه»و «پرورش‌دهنده» و نبود هیجانات و رفتارهای منفی یا بی‌تفاوت نسبت‌به دیگران را می‌سنجد. دو مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرتی برای سنجش ماده‌ها استفاده می‌شود که هرکدام از ۱ تا ۵ (۵ بسیار موافقم تا ۱ بسیار مخالفم و ۵ بسیار درست است تا ۱ اصلاً درست نیست) دامنه دارند. تمام ماده‌ها به‌گونه‌ای نمره‌گذاری می‌شوند که نمرات بالاتر وجود ویژگی‌های شناختی، تأملی و عاطفی خردمندی را قبل از محاسبهٔ میانگین نمرات هر بعد به‌طور جداگانه نشان می‌دهد و میانگین ۳ بعد خردمندی، نشان‌دهندهٔ نمرهٔ کلی خردمندی فرد است. در پژوهش آردلت در ارزیابی روایی و اعتبار این مقیاس، آلفای کرونباخ ابعاد شناختی، تأملی و عاطفی به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۷۵ و ۰/۶۶ در نمونهٔ دانشجویی و ۰/۷۸، ۰/۷۵ و ۰/۷۴ در نمونهٔ سالمندان به‌دست‌آمده است. آلفای کرونباخ مجموع ۳ بعد خردمندی در نمونهٔ دانشجویی ۰/۷۲ و در نمونهٔ سالمندان ۰/۶۶ بوده است (۵۸). در پژوهش اسعدی و همکاران (۱۳۹۴) با ۱۸۰ نفر سالمند (بالای ۵۰ سال) در دو بار اجرای این مقیاس به فاصلهٔ زمانی ۱۰ ماه، آلفای کرونباخ ابعاد شناختی، تأملی و عاطفی در بازهٔ ۰/۷۱ تا ۰/۸۵ قرار داشت. بررسی اعتبار مقیاس سه‌بعدی خردمندی همسانی درونی رضایت‌بخش تا خوبی را برای مقیاس سه‌بعدی خردمندی به‌طورکلی و به تفکیک ابعاد شناختی ۰/۸، تأملی ۰/۴، عاطفی ۰/۶ و کل ۰/۸۲ نشان داد (۹).

۲. نسخهٔ ۷۲گویه‌ای پرسش‌نامهٔ ارزش‌های فعال در عمل[2] (VIA-72)

نسخهٔ اصلی آزمون ارزش‌های فعال در عمل، به‌منظور سنجش توانمندی‌های شخصیتی افراد ساخته شد. این آزمون شش فضیلت جهانی خرد، انسانیت، شجاعت، عدالت، میانه‌روی و تعالی و ۲۴ توانمندی شخصیتی کنجکاوی، علاقه به یادگیری، روشن‌فکری، خلاقیت، هوش اجتماعی، ژرف‌اندیشی، دلیری، پشتکار، اصالت، مهربانی، عشق، کارگروهی، انصاف، رهبری، خودتنظیمی، آینده‌نگری، تحسین زیبایی، شکرگزاری، امید، معنویت، فروتنی، شوخ‌طبعی، سرزندگی و بخشش را ارزیابی می‌کند. این آزمون یک ابزار خودگزارشی و دارای ۲۴۰ عبارت است. به‌دلیل طولانی بودن نسخهٔ اصلی، طراحان تصمیم گرفتند فرم کوتاه‌تری از آزمون را تهیه کنند. در پژوهش حاضر از نسخهٔ کوتاه‌شدهٔ ۷۲سؤالی استفاده شد. در پرسش‌نامهٔ ۷۲گویه‌ای برای هر عامل یا نیرومندی منش سه عبارت (از ۱۰ عبارت پرسش‌نامهٔ اصلی) که در مقیاس اصلی بالاترین همبستگی را داشته‌اند انتخاب شده‌اند. آزمودنی باید در یک مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای میزان موافقت یا مخالفت خود با هر یک از عبارات را بیان کند. این آزمون از پایایی و روایی بالایی برخوردار است. ضریب همسانی درونی آن بالاتر از ۰/۷۰ و پایایی آن با روش بازآزمایی هم بالاتر از ۰/۷۰ بوده است (۱۴). ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه برای همهٔ زیر مقیاس‌ها بالاتر از ۰/۷۰ به دست آوردند (۵۹).

۳. مقیاس اقدام برای رشد شخصی

این مقیاس شامل ۹ ماده است که براساس مقیاس شش‌درجه‌ای از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق پاسخ داده

[1] Dimensional Wisdom Scale (3D-WS)

[2] Values in action inventory of strengths

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

می‌شود (۴۰). میزان آلفای کرونباخ این مقیاس در پژوهش جوشن‌لو و قائدی (۱۳۸۸) ۰/۸۷ به دست آمد (۵۷). تحقیقات اعتباریابی مقیاس رشد شخصی نشان‌دهندهٔ همسانی‌های درونی از ۰/۷۸ تا ۰/۹ در دانشجویان و دیگر بزرگسالان است (۴۰).

۴. مقیاس شخصیت اصیل – فرم ۱۲سؤالی

مقیاس شخصیت اصیل مشتمل بر ۱۲ گویه است که به‌صورت ۱ (اصلاً مرا توصیف نمی‌کند) تا ۷ (کاملاً مرا توصیف می‌کند) نمره‌گذاری می‌شود. این مقیاس یک مقیاس خودگزارشی سه عاملی است که شامل ازخودبیگانگی (۴ گویه)، پذیرش تأثیرات بیرونی (۴ گویه) و زندگی اصیل (۴ گویه) است که گویه‌های زندگی اصیل به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. ضریب پایایی این مقیاس از طریق روش بازآزمایی بین ۰/۷۸ تا ۰/۹۱ به‌دست‌آمده است (۲۳). شمسی و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی ضرایب آلفای کرونباخ را برای خرده‌مقیاس ازخودبیگانگی، زندگی اصیل، پذیرش نفوذ بیرونی و نمرهٔ کل به‌ترتیب ۰/۸۰، ۰/۷۷، ۰/۸۱ و ۰/۸۲ به‌دست آوردند (۶۰).

تجزیه‌وتحلیل داده‌ها به‌وسیله معادلات ساختاری و با استفاده از بیست‌وسومین ویرایش نرم‌افزارهای SPSS و Amos انجام شد.

یافته‌ها

دامنهٔ سنی شرکت‌کنندگان در پژوهش از ۱۹ تا ۳۲ و میانگین سنی شرکت‌کنندگان ۲/۲۲± ۲۳/۸۶ بود. سایر اطلاعات جمعیت شناختی و یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در ادامه آمده است.

جدول ۱. یافته‌های جمعیت شناختی آزمودنی‌های پژوهش

تحصیلات		فراوانی	درصد
کارشناسی		۱۱۷	۵۸/۲
کارشناسی‌ارشد		۷۲	۳۵/۸
دکتری		۱۱	۵/۵
جنسیت	پسر	۱۰۱	۵۰/۲
	دختر	۹۹	۴۹/۸

براساس نتایج جدول ۱ بیشتر شرکت‌کنندگان در پژوهش از مقطع لیسانس (۱۱۷ نفر) هستند، ۷۲ نفر از شرکت‌کنندگان در پژوهش از مقطع کارشناسی‌ارشد و ۱۱ نفر از مقطع دکتری هستند؛ همچنین تعداد پسر و دختر شرکت‌کننده در پژوهش تقریباً برابرند که نتایج در جدول ۱ قابل‌مشاهده است. یافته‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در جداول ۲ و ۳ آمده است.

جدول ۲. یافته‌های توصیفی مربوط به خرد، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی در دانشجویان

مؤلفه	ابعاد	میانگین	انحراف استاندارد
خرد	عاطفی	۳۹/۶۶	۶/۰۲
	شناختی	۴۵/۴۵	۶/۸۱
	تأملی	۲۹/۶۶	۶/۰۲
	کل	۱۱۵/۴۵	۱۳/۵۱
اصالت شخصیت		۶۳/۵۸	۸/۹۱
رشد شخصی		۴۲/۸۵	۷/۳۴

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

جدول ۳. یافته‌های توصیفی مربوط به توانمندی‌ها و فضایل منش

توانمندی / *فضیلت*	میانگین	انحراف استاندارد
کنجکاوی	۵/۷۴	۱/۸۱
خلاقیت	۵/۷۲	۱/۷۹
علاقه به یادگیری	۵/۵۸	۱/۶۲
روشن‌فکری	۵/۷۰	۱/۷۸
ژرف‌اندیشی	۵/۹۱	۱/۵۵
فضیلت خرد	*۲۸/۶۰*	*۴/۷۹*
دلیری	۷/۰۶	۱/۷۶
پشتکار	۷/۳۲	۱/۹۰
اصالت	۷/۴۱	۱/۷۸
سرزندگی	۷/۴۹	۱/۸۲
فضیلت شجاعت	*۲۹/۳۳*	*۴/۴۹*
هوش اجتماعی	۹/۵۸	۲/۲۱
مهربانی	۹/۴۷	۲/۱۹
عشق	۹/۷۱	۲/۱۷
فضیلت انسانیت	*۲۸/۷۸*	*۵/۱۳*
کار گروهی	۹/۷۳	۲/۴۲
رهبری	۹/۳۹	۲/۲۷
انصاف	۹/۶۸	۲/۲۲
فضیلت عدالت	*۲۸/۷۰*	*۴/۴۶*
فروتنی	۷/۳۵	۲/۰۶
بخشش	۶/۹۶	۲/۰۱
خودتنظیمی	۷/۳۵	۲/۱۰
آینده‌نگری	۷/۲۵	۱/۸۶
فضیلت میانه‌روی	*۲۸/۹۸*	*۴/۵۸*
امید	۵/۷۶	۲/۰۶
معنویت	۶/۰۹	۲/۰۸
تحسین زیبایی	۵	۲/۰۳
شوخ‌طبعی	۵/۶۰	۱/۹۶
قدردانی	۴/۲۳	۱/۸۷
فضیلت تعالی	*۲۶/۰۴*	*۴/۴۴*

به‌منظور تجزیه‌وتحلیل آماری داده‌های پژوهش، ابتدا پیش‌فرض‌های آماری شامل نرمال بودن توزیع نمرات متغیرهای موردمطالعه و همچنین محاسبهٔ ضرایب همبستگی بین آن‌ها محاسبه شد که نتایج آن در جدول شمارهٔ ۴ و ۵ گزارش شده است. بررسی‌های مقدماتی نشان داد که داده‌ها برای استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری مناسب است.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

جدول ۴. نتایج آزمون کلوموگروف – اسمیرنوف به‌منظور بررسی فرض نرمال بودن داده‌ها

متغیر	کلوموگروف – اسمیرنوف	سطح معناداری
توانمندی منش	۰/۹۸۵	۰/۲۸۶
رشد شخصی	۱/۲۸۸	۰/۰۷۳
اصالت شخصیت	۱/۲۹۵	۰/۰۷۰
خرد	۱/۰۳۱	۰/۲۳۸

همان‌طور که در جدول ۴ ملاحظه می‌شود، با توجه به سطح معناداری به‌دست‌آمده برای هر چهار متغیر اصلی پژوهش، فرض نرمال بودن نمرات متغیرهای اصلی موردبررسی در پژوهش تأیید می‌شود ($p<0/05$). قبل از بررسی روابط علی بین متغیرها، همبستگی آن‌ها از طریق ضریب همبستگی پیرسون بررسی شد. بررسی ماتریس همبستگی بین متغیرها حاکی از نبود هم‌خطی چندگانه بین آن‌ها بود. جدول ۵ نتایج ضریب همبستگی به‌دست‌آمده بین خرد و متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

جدول ۵. نتایج همبستگی پیرسون بین متغیرهای خرد و توانمندی‌های منش، اقدام برای رشد شخصی و اصالت شخصیت

متغیرها	۱	۲	۳	۴
خرد	۱			
توانمندی منش	۰/۴۰۳	۱		
اصالت شخصیت	۰/۴۲۶	۰/۱۹۹	۱	
رشد شخصی	۰/۳۱۸	۰/۲۵۰	۰/۴۷۳	۱

بنابر نتایج حاصل از جدول ۵، rمشاهده‌شده در سطح ۰/۰۵ ≥P همبستگی مثبت و معناداری را بین کسب خرد با توانمندی منش، رشد شخصی و اصالت شخصیت نشان می‌دهد. به‌منظور بررسی و آزمون مدل مفهومی پژوهش، داده‌های جمع‌آوری‌شده از طریق معادلات ساختاری با استفاده از نرم‌افزار Amos تحلیل شد. نتایج به‌دست‌آمده در شکل ۲، قابل‌مشاهده است.

به‌منظور بررسی برازندگی الگوی معادلات ساختاری از شاخص‌های مجذور خی(Chi-Square) ، سطح معناداری (P-value)، شاخص جذر برآورد خطای تقریبی (RMSEA)، شاخص برازندگی فزایند(IFI) ، شاخص تاکر-لویر(TLI) ، شاخص برازش هنجارشده ((NFI و شاخص برازش تقریبی (CFI) استفاده گردید.

چنانچه در شکل (۲) مشاهده می‌شود، مجذور خی (X2) برابر ۷۰/۰۶۹؛ خی دو به هنجار برابر 752/1 (X2/DF)؛ سطح معناداری برابر ۰/۰۰۲؛ جذر برآورد خطای تقریبی (RMSEA) برابر ۰/۰۰۶۱؛ شاخص تاکر- لویر (TLI) برابر ۰/۹۶۰؛ شاخص برازندگی فزایند (IFI) برابر ۰/۹۷۶؛ شاخص برازش هنجارشده NFI)) برابر ۰/۹۴۶ و شاخص برازش تقریبی (CFI) برابر ۰/۹۷۶۲ است. شاخص‌های IFI، TLI، GFI، CFI دارای دامنهٔ صفر تا یک هستند، هرچه اندازهٔ آن‌ها با یک نزدیک‌تر شود بر برازندگی مطلوب‌تر الگو دلالت دارند؛ همچنین زمانی که RMSEA کوچک‌تر از ۰/۰۸ و خی دو به هنجار نیز کوچک‌تر از ۳ باشد، دلالت بر برازش مطلوب مدل دارد. براساس این نتایج می‌توان نتیجه گرفت که مدل از برازش مطلوب برخوردار است و ساختار کلی روابط مورد آزمون از طریق داده‌های به‌دست‌آمده تأیید می‌شود.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

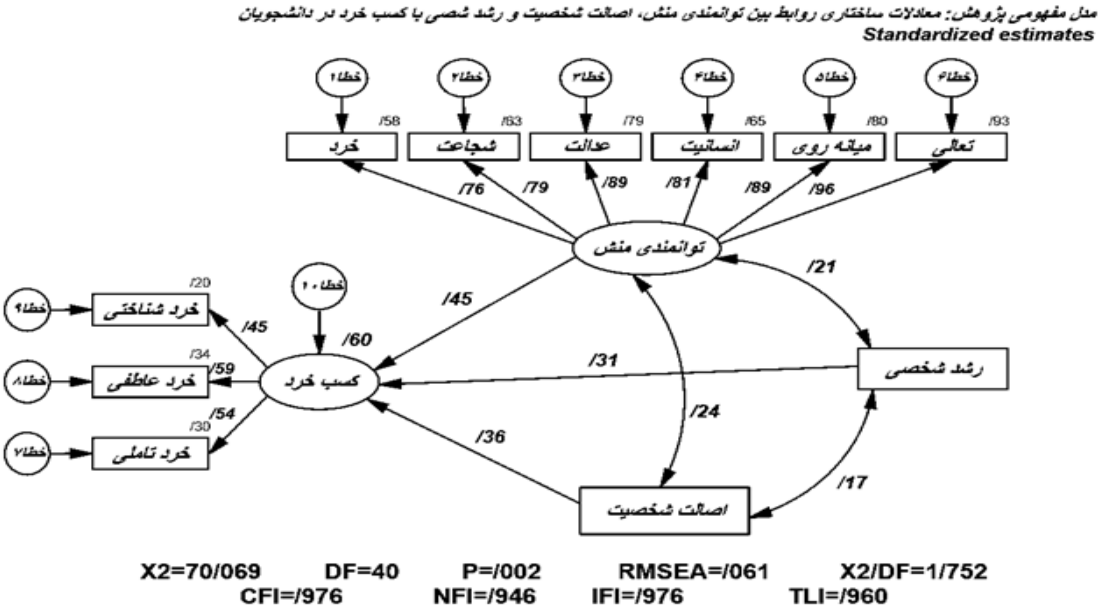

شکل ۲. سنجش روابط علی توانمندی‌های منش، اصالت شخصیت و رشد شخصی با کسب خرد

جدول ۶. برآورد ضرایب اثرات مستقیم

مسیر	ضریب مسیر	ضریب تعیین	نسبت بحرانی (آماره t)	سطح معناداری
توانمندی منش و کسب خرد	۰/۴۵۰	۰/۲۰۲	۴/۴۱۸	۰/۰۰۰
رشد شخصی و کسب خرد	۰/۳۱۱	۰/۰۹۶	۳/۵۱۴	۰/۰۰۰
اصالت شخصیت و کسب خرد	۰/۳۵۶	۰/۱۲۶	۳/۹۰۳	۰/۰۰۰

همان‌طور که در جدول ۶ مشاهده می‌شود نتایج ناشی از آزمون معناداری ضرایب مسیر نشان می‌دهد که کلیهٔ ضرایب مسیر بتا و گاما معنادار است ($t \geq ۱/۹۶$؛ $P \leq ۰/۰۵$). نتایج ضرایب اثرات مستقیم متغیرها بر یکدیگر نشان می‌دهد که توانمندی‌های منش با ضریب اثر ۰/۴۵۰، حدود ۲۰درصد از واریانس کسب خرد را به‌طور مستقیم تبیین می‌نماید؛ همچنین یافته‌ها حاکی از این است که رشد شخصی و اصالت شخصیت نیز با ضرایب اثر ۰/۳۱۱ و ۰/۳۵۶ به‌ترتیب قادر به تبیین حدود ۱۰ و ۱۳درصد از واریانس کسب خرد به‌طور مستقیم هستند.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی روابط ساختاری فضیلت‌های شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی با خرد دانشجویان انجام شد. ساختار مدل فرضی نشان داد که فضایل شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی تأثیرات قابل‌توجهی روی میزان کسب خرد در دانشجویان دارند. نتایج نشان داد که بررسی روابط ساختاری بین متغیرهای مطالعه حاکی از برازندگیِ خوبِ مدل فرضی است. یافته‌های پژوهش حاضر علاوه‌بر همسو بودن با مبانی نظری و یافته‌های پیشین در این زمینه، می‌تواند یافته‌های پیشین را با ارائهٔ الگویی مناسب برای روابط بین متغیرهای پژوهش بسط دهد.

در تبیین نتایج پژوهش حاضر می‌توان گفت که هر ۴ متغیر مطرح‌شده در پژوهش حاضر از یک مبنای نظری و از یک خاستگاه‌اند که همان حیطهٔ توانایی‌ها و توانمندی‌های مطرح‌شده در حوزهٔ روان‌شناسی مثبت است و به‌لحاظ نظری ارتباط این مؤلفه‌ها باهم دور از انتظار نیست؛ برای مثال مؤلفهٔ اصالت شخصیت، در لیست توانمندی‌های مثبت، مرتبط با توانمندی‌های کار گروهی و صداقت از فضیلت شجاعت است (۶۱). در همین راستا آردلت نیز خرد را ترکیبی از شایستگی‌ها و ویژگی‌های شخصیتی می‌داند که صفات شخصیتی شناختی، تأملی و عاطفی را یکپارچه می‌کند. شایستگی‌ها و ویژگی‌هایی که می‌توانند در لیست توانمندی‌های روان‌شناسی مثبت قرار گیرند. فضیلت‌ها و توانمندی‌های منش به‌عنوان هستهٔ اصلی رویکرد نوپای روان‌شناسی مثبت به طبیعت انسان و هستهٔ مثبت شخصیتی انسان‌ها باعث سوق شخصیت به‌سمت سالم بودن و تسریع روند سیر رشد شخصی و تثبیت الگوی سالم شخصیت می‌شوند. در همین راستا نیز پژوهش‌های حوزهٔ روان‌شناسی مثبت نشان داده‌اند که افرادی که هیجانات مثبت و توانمندی‌های شخصیتی بیشتری را تجربه کرده باشند در زمینه‌های طول عمر، امیدواری، روابط اجتماعی و تحقق خویشتنِ سالم شرایط بهتری را نسبت‌به دیگر افراد دارند (۵۹).

محققان معتقدند که ارتقای سطح توانمندی‌های شخصیتی می‌تواند باعث تغییرات مشخصی در جنبه‌های عاطفی، شناختی و رفتاری شود؛ حیطه‌هایی که با سه بعد خرد مطرح‌شده توسط آردلت تقریباً هماهنگ و همسو هستند. پس می‌توان نتایج پژوهش حاضر را در رابطه با روابط توانمندی‌ها و فضایل منش با خرد دانشجویان تأییدی بر این مدعا دانست. ازآنجاکه روان‌شناسی مثبت نه‌تنها برای بهبود بخشیدن و بنانهادن توانمندی‌های افراد، بلکه برای افزایش انعطاف‌پذیری و بالابردن کیفیت زندگی ارائه شده است، می‌توان گفت که توانمندی‌ها به سلامتی فرد و نیازهای روان‌شناختی اولیهٔ او ازجمله احساس رضایت، خودمختاری، پیوستگی و عزت‌نفس کمک می‌کند و زمینه را برای کسب خرد و رشد شخصی فراهم می‌کنند. شواهد روزافزون نیز حاکی از این است که توانمندی‌های شخصیتی مثل امید، مهربانی، هوش اجتماعی، خودنظم‌دهی و ژرف‌نگری می‌تواند به رشد و شکوفایی افراد کمک کنند (۵۹). می‌توان گفت که خرد که یکی از فضیلت‌های مطرح‌شده توسط جنبش روان‌شناسی مثبت نیز است، از توانمندی‌ها و فضایل منش مستقیماً تأثیر می‌پذیرد. این ویژگی‌ها یک مفهوم‌سازی کلی را برای خردمندی شکل می‌دهد که می‌تواند به‌عنوان یک راهنما در مطالعات روان‌شناسی قرار گیرد، می‌توان این‌گونه گفت که فضیلت اعتدال در روان‌شناسی مثبت در راستای همان ویژگی تعادل و تعدیل است که در نظریه‌های ضمنی خرد به آن اشاره می‌شود (۶۲)؛ همچنین اقدام برای رشد شخصی تااندازه‌ای با بعضی از توانایی‌ها و فضیلت‌های شخصیتی همخوانی دارد. با توجه به نظریه‌های ضمنی در رابطه با خرد که بر این باورند که یکی از هفت ویژگی خردمندی این است که موجب هماهنگی و افزایش رشد فردی و اجتماعی می‌شود. سایر ویژگی‌ها مسائل دشوار را در رابطه با معنی و هدف و هدایت زندگی موردتوجه قرار می‌دهد، شکل کاملی از انسجام دانش و منش است، مستلزم تعادل و تعدیل است، دربرگیرندهٔ آگاهی از محدودیت‌های دانش و عدم قطعیت دنیاست، دستیابی به آن دشوار اما به‌آسانی قابل‌بازشناسی است؛ می‌توان این‌گونه گفت که خرد و اقدام برای رشد شخصی در ارتباطی دوسویه و مستقیم‌اند. پس می‌توان این‌گونه بخشی از نتایج مربوط به رابطه خرد و اقدام برای رشد شخصی را تبیین کرد که این دو سازه از اساس و مبنا دارای یک پایه نظری مشترک و همخوان می‌باشند که افزایش در یکی از این متغیرها، سبب تسریع روند متغیر دیگر خواهد شد. از سویی هرچه رشد شخصی بیشتر باشد زمینه را برای کسب خرد فراهم می‌کند. در همین راستا نیز در گروهی از تعاریف مربوط به خرد، پژوهشگران آن

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

را به نتایج مثبت تحول انسان تعریف کرده‌اند، برای مثال می‌توان به حل بحران مرحله رشد روانی- اجتماعی یکپارچگی خود در برابر ناامیدی اریکسون اشاره کرد که موفقیت در آن به خردمندی منجر می‌شود. در همین راستا نیز یکی از ملاک‌های پنج‌گانه پارادایم برلین دربارهٔ خرد، عناوینی همچون تحول عمر و تغییرات در فرایندها و پیامدهای تحولی و همچنین دانش هماهنگی دربارهٔ بهزیستی خود تعریف شده است (۶۳).

آنچه امروزه بر سر آن توافق کلی وجود دارد این است که نمی‌توان نقش فرهنگ را در ادبیات روان‌شناسی نادیده گرفت و مؤلفه‌های مطرح‌شده در پژوهش حاضر نیز از این قاعده مستثنا نیستند. با توجه به بافت اسلامی‌دینی جامعهٔ ایران انتظار می‌رود که خردمندی در ایران دارای شاخص‌هایی متفاوت از آنچه روان‌شناسان و پژوهشگران غربی بیان می‌کنند، باشد و خود شاخص‌هایی خاص فرهنگ ایران داشته باشد؛ برای مثال نتایج پژوهش ملک‌محمدی و همکاران (۱۳۹۳) نشان داد که در ایران خرد به‌عنوان سازهٔ روان‌شناختی چندبعدی، دست‌کم از طریق چهار مؤلفهٔ درست‌کرداری و اخلاق‌مداری، کمال‌گرایی، اندیشمندی و مردم‌دوستی تبیین‌شدنی است. اما با وجود این تفاسیر می‌توان گفت که همین مؤلفه‌ها نیز می‌توانند در لیست توانمندی‌ها و فضایل شخصیتی روان‌شناسی مثبت قرار گیرند.

از سویی مفاهیمی از قبیل خرد، اصالت، فضیلت و رشد شخصی همواره در جامعهٔ متمدن ایران و همچنین دین مبین اسلام، آیات و روایات و ادبیات و فرهنگ ایرانی، دارای گنجینه‌ای از معارف و تلویحاتی هستند که اهمیت و ضرورت ارتقای رشد شخصی و شناخت خویشتن و اصالت وجودی و خردورزی را می‌رسانند. پس می‌توان گفت که این مفاهیم برای جامعهٔ پژوهش حاضر مفاهیمی غریب نیستند و جامعهٔ دانشجویی ایران به‌خوبی با این مفاهیم آشنایی دارند و به‌نوعی شاید ویژگی‌ها و شاخصه‌های هرکدام از این مفاهیم تا حدی در وجود هریک از افراد نهادینه شده است و می‌توان گفت که همه این مفاهیم علاوه بر ادبیات روان‌شناسی، از راه ادبیات، فرهنگ و آداب‌ورسوم و احکام اسلام در وجود افراد رخنه کرده‌اند و افرادی که دارای میزان مشخصی از هریک از این مؤلفه‌ها باشند، به‌تبع در سایر مؤلفه‌ها نیز به همان میزان دارای قابلیت‌هایی خواهند بود. به‌طورکلی می‌توان گفت که همان‌گونه که کسب و رشد توانمندی‌ها و مؤلفه‌های مثبت سلامت روان‌شناختی می‌تواند باعث افزایش و تسریع سیر تحول خرد شود، به فعل درآوردن خرد در زندگی واقعی نیز با اعمال و تصمیمات خردمندانه ممکن است وسیله‌ای برای ارتقا و رشد توانمندی‌ها و افزایش سطح رشد فردی و شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی باشد.

در راستای نتایج پژوهش حاضر به دست‌اندرکاران و متخصصان حوزه‌های روان‌شناسی و تعلیم و تربیت پیشنهاد می‌شود که توجه ویژه‌ای به محیط دانشگاهی به‌عنوان یکی از محیط‌های اصلی مستعدکنندهٔ خردمندی افراد داشته باشند. همان‌گونه که استرنبرگ نیز توجه خاصی به محیط‌های آموزشی اولیه و نیز دورهٔ نوجوانی در تحول خردمندی داشته است. براون نیز در پژوهشی گسترده، دانشگاه را به‌عنوان یکی از بافت‌هایی که احتمالاً خردمندی را تسهیل می‌کند، معرفی کرده است. درواقع دانش کلی که از تجارب دانشگاهی کسب می‌شود، در شکل‌گیری خردمندی در دانشجویان نقش دارد. مدل مفهومی براون چارچوبی از تغییرات چندبعدی دانشجویان در طول دورهٔ تحصیل را نشان می‌دهد. بنا به فرضیهٔ او، هر زمان که دانشجویان در فرایندهای یادگیری از زندگی درگیر می‌شوند، یک بعد یا تعداد بیشتری از ابعاد خردمندی در آن‌ها شکل می‌گیرد. او معتقد است محیط دانشگاهی باید به‌گونه‌ای باشد که در آن جهت‌گیری نسبت‌به یادگیری، تنوع تجارب و تعامل با دیگران، فرد را در دستیابی به خردمندی یاری کند (۶۴)؛ همچنین با استناد به یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان به روان‌شناسان، روان‌پزشکان و سایر متخصصان مرتبط پیشنهاد کرد که به نقش توانمندی‌های شخصیتی، اصالت شخصیت و اقدام برای رشد شخصی در راستای توانمندسازی و خردورزی مراجعان توجه ویژه‌ای داشته باشند و برنامه‌هایی جهت آموزش خرد و همچنین ارتقای آن به‌خصوص در جامعهٔ دانشگاهی براساس مؤلفه‌های مذکور تدوین کنند.

پژوهش حاضر نیز مانند سایر پژوهش‌های حوزهٔ علوم رفتاری محدودیت‌هایی دارد؛ ازجملهٔ این محدودیت‌ها این است که داده‌های پژوهش حاضر با پرسش‌نامه‌های خودگزارشی جمع‌آوری شده است و ابزارهای خودگزارشی همیشه تحت تأثیر دو متغیر مداخله‌گر ارائهٔ خود مثبت و بی‌دقتی افراد در قضاوت‌هایشان از خود هستند؛ همچنین این پژوهش صرفاً در

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

محیط دانشگاه اصفهان و روی دانشجویان انجام شده است و در تعمیم یافته‌ها به سایر جمعیت‌ها، دامنه‌های سنی و محیط‌ها باید احتیاط لازم صورت گیرد. بر این اساس نیز به پژوهشگران توصیه می‌شود که در پژوهش‌های آتی به بررسی سایر متغیرها و مؤلفه‌های مرتبط با خرد و همچنین در دامنه‌های سنی مختلف و اجرای مقایسه‌ای در دو جنس پسر و دختر بپردازند.

سپاسگزاری: از تمامی دانشجویان عزیزی که با ما در اجرای این پژوهش همکاری کردند، سپاسگزاری می‌نماییم.

منابع

1. Glück J, König S, Naschenweng K, Redzanowski U, Dorner L, Straßer I, et al. How to measure wisdom: content, reliability, and validity of five measures. Personality Science and Individual Differences. 2013;4:1-13.
2. Germer CK, Siegel RD. Wisdom and compassion in Psychotherapy: Deepening mindfulness in clinical practice. New York: Guilford Press; 2012.
3. Yaniv I, Choshen-Hillel S. Exploiting the wisdom of others to make better decisions: suspending judgment reduces egocentrism and increases accuracy. J Behav Decis Making 2012;25:427–34.
4. Kilburg RR. Virtuous leaders: Strategy, character, and influence in the 21st century. Washington, DC: American Psychological Association; 2012.
5. Sternberg RJ. WICS: a new model for school psychology. Sch Psychol Int. 2010;39:599–616.
6. Staudinger UM, Gluck J. Psychological Wisdom Research: Commonalities and Differences in a Growing Field. Annu Rev Psychol. 2011;62:215–41.
7. Ardelt M. Wisdom as expert knowledge system: a critical review of a contemporary operationalization of an ancient concept. Hum Dev. 2004;47:257–85.
8. Grossmann I, Sahdra BK, Ciarrochi J. A Heart and A Mind: Selfdistancing Facilitates the Association Between Heart Rate Variability, and Wise Reasoning. Frontiers in Behavioral Neuroscience. 2016;10(68):1-10.
9. Asadi S, Amiri S, Molavi H. The Development of Wisdom from Adolescence to Elderly. Journal of Psychology. 2015;19:37-52 [Persian].
10. Owens JE, Menard M, Margaret Plews-Ogan M, Calhoun LG, Ardelt M. Stories of Growth and Wisdom: A Mixed-Methods Study of People Living Well With Pain. GLOBAL ADVANCES IN HEALTH AND MEDICINE. 2016;5(1):16-28.
11. Shogren K, A, Lopez. SJ, Wehmeyer ML, Little. TD, Pressgrove CL. Therole of Positive Psychology constructs in predicting life satisfaction in adolescents with and without cognitive disabilities: Exploratory study. The Journal of Positive Psychology. 2006;1(1):37-59.
12. Nejati V, Kamari S, Shahidi S. Positive cognition: The Relationship between positive and negative self-reference traits and positivity. Research in Psychological Health. 2017;11(2):1-18 [Persian].
13. McCullough ME, Snyder CR. Classical sources of human strength: Revisiting an old home and building a new one. Journal of Social and Personality Psychology. 2000;19:1-10.
14. Peterson C, Seligman MEP. Introduction: Strengths of courage. In C. Peterson & M. E. P. Seligman (Eds.), Character strengths and virtues: A handbook and classification Oxford, England: Oxford University Press2004.
15. Snyder P. Super Women Lawyers: A Study of Character Strengths. Master of Applied Positive Psychology (MAPP) Capstone Projects. This thesis or dissertation is available at ScholarlyCommons:http://repository.upenn.edu/mapp_capstone/38 2012.
16. Carr A. Positive psychology: New worlds for old Irish Psychologist 2004;30(11):278- 9.
17. Shryack J, Steger M, Krueger R, Kallie C. The Structure of Virtue. Personality and Individual Differences. 2010;48:714-9.
18. Kristjansson K. Positive Psychology, Happiness and Virtue. Review of General Psychology. 2010;14:296-310.
19. Furnham A, Ahmetoglu G. Personality, Ideology, Intelligence, and Self-Rated Strength Psychology. 2014;5:908-17.
20. Macdonald C, Bore M, Munro D. Values in Action Scale and the Big 5. Journal of Research in Personality. 2008;42:787-99.
21. Shoshani A, Slone M. Middle school transition from the strengths perspective: Young adolescents' character strengths, subjective well-being, and school adjustment. Journal of Happiness Studies. 2012:doi:10.1007/s10902-012-9374-y.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

22. Proctor C, Tsukayama E, Wood AM, Maltby J, Fox Eades J, Linley PA. Strengths gym: The impact of a character strengths-based intervention on the life satisfaction and well-being of adolescents. Journal of Positive Psychology. 2011;6:377–88.
23. Wood AM, Linley PA, Maltby J, Baliousis M, Joseph S. The authentic personality: A theoretical and empirical conceptualization, and the development of the authenticity scale. Journal of Counseling Psychology. 2008;55:385–99.
24. Schlegel RJ, Hicks JA, Arndt J, King LA. Thine own self: True self-concept accessibility and meaning in life. Journal of Personality and Social Psychology. 2009;96:473–90.
25. Goldman BM, Kernis MH. The role of authenticity in healthy psychological functioning and subjective well-being. Annals of the American Psychotherapy Association. 2002;5:18–20.
26. John M, Wood AM, Pinto D, Day L. The position of authenticity within extant models of personality. Personality and Individual Differences 2012;52:269–73.
27. Impett EA, Sorsoli L, Schooler D, Henson JM, Tolman DL. Relationship authenticity and girls' selfesteem across adolescence. Developmental Psychology. 2008;44:722–33.
28. Theran SA. Authenticity with authority figures and peers: Girls' friendships, self-esteem, and depressive symptomatology. Journal of Social and Personal Relationships. 2010;27:519–34.
29. Chiaburu DS, Inchul C, Richard G. Authenticity matters more than intelligence and personality in predicting metacognition. Industrial and Commercial Training. 2015;47(7):363 – 71.
30. Kifer YH, Heller D, Perunovic WQE, Galinsky AD. The good life of the powerful: The experience of power and authenticity enhances subjective well-being. Psychological Science. 2013;24:280–8.
31. Lakey CE, Kernis MH, Heppner WL, Lance CE. Individual differences in authenticity and mindfulness as predictors of verbal defensiveness. Journal of Research in Personality. 2008;42:230–8.
32. Lenton AP, Slabu L, Sedikides S, Power K. I feel good, therefore I am real: Testing the causal influence of mood on state authenticity. Cognition and Emotion. 2013;27:1202–24.
33. Wenzel AJ, Lucas-Thompson RG. Authenticity in college-aged males and females, how close others are perceived, and mental health outcomes. Sex Roles. 2012;67:334–50.
34. Goldner L, Berenshtein-Dagan T. Adolescents' true-self behavior and adjustment: The role of family security and satisfaction of basic psychological needs. Merril-Palmer Quarterly. 2016;62:48–73.
35. Lenton AP, Bruder M, Slabu L, Sedikides C. How does "being real" feel? The experience of state authenticity. Journal of Personality and Social Psychology. 2013;81:276–89.
36. Sharma SK, Garg P, Rastogi R. Personality as a Predictor of Personal Growth Initiative. The IUP Journal of Organizational Behavior. 2011;10(3):41-5.
37. Ayub N, Iqbal S. The relationship of Personal Growth Initia-tive, Psychological Well-Being, and Psychological Distress among Ado-lescents. Journal of Teaching and Education. 2012;1(6):101–7.
38. Beri N, Jain M. Personal Growth Initiative among Undergraduate Students: Influence of Emotional Self Efficacy and General Well Being. Rupkatha Journal on Interdisciplinary Studies in Humanities. 2016;8(2):43-56.
39. Robitschek C. Validity of Personal Growth Initiative Scale scores with a Mexican American college student population. Journal of Counsel-ing Psychology. 2003;50(4):496–502.
40. Robitschek C. Personal growth initiative: The construct and its measure. Measurement and Evaluation in Counseling and Development. 1998;30:183-98.
41. Loo JMY, Tsai J-S, Raylu N, Oei TPS. Gratitude, Hope, Mindfulness and Personal-Growth Initiative: Buffers or Risk Factors for Problem Gambling. Plos One. 2014;9(2).
42. Robitschek C, Ashton MW, Spering CC, Geiger N, Byers D, Schotts GC, et al. Development and psychometric evaluation of the Personal Growth Initiative Scale-II. Journal of Counseling Psychology. 2012;59:274–87.
43. Weigold IK, Porfeli EJ, Weigold A. Examining tenets of personal growth initiative using the Personal Growth Initiative Scale–II. Psychological Assessment. 2013;25(4):1396–403.
44. Freitas CPPd, Damásio BF, Tobo PR, Kamei HH, Koller SH. Systematic Review about Personal Growth Initiative. anales de psicología. 2016;32(3):770-82.

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]

University Postgraduates. Research on Humanities and Social Sciences. 2014;4(3):134-47.
55. Hardin EE, Weigold IK, Robitschek C, Nixon AE. Self-discrepancy and distress: The role of personal growth initiative. Journal of Counseling Psychology. 2007;54(1):86–92.
56. Malik NI, Yasin G, Shahzadi H. Personal Growth Initiative and Self Esteem as Predictors of Academic Achievement among Students of Technical Training Institutes. Pakistan Journal of Social Sciences (PJSS). 2015;35(2):703-14.
57. Joshanloo M. Psychometric characteristics of "Personal Growth Initiative" scale in university students. Journal of Behavioral Sciences. 2009;3(2):121-5 [Persian].
58. Ardelt M. Development and empirical assessment of a three-dimensional wisdom scale. Res Aging 2003;25:275–324.
59. Namdari K, Molavi H, Malekpoor M, Kalantary M. The effect of hope enhancing training on behavioral strengths in dysthymic patients. Shahrekord Univ Med Sci. 2011;13(2):52-60 [Persian].
60. Shamsi A, Ghamarani A, Samadi M, Ahmadzadenyre M. Evaluating the validity and reliability of authentic personality. Methods and psychological models 2012;2(8):89-100 [Persian].
61. Mengers AA. The Benefits of Being Yourself: An Examination of Authenticity, Uniqueness, and Well-Being. Master of Applied Positive Psychology (MAPP) Capstone Projects. 2014;63.
62. Akbari A, Hashemi S, Kenari MK. The Psychometric Characteristics of Wisdom Scale (WS). Positive Psychology Research. 2017;2(2):19-34 [Persian].
63. Malek Mohammadi H, Hashemi Azar Pilehrood Z, SH P, Sarrami G. Qualitative and quantitative evaluation of the concept of Wisdom based on nonlinear factor analysis. psychology of exceptional individuals. 2014;4(13):81-102 [Persian].
64. Brown SC, Greene JA. The Wisdom Development Scale: Translating the conceptual to the concrete. Journal of College Student Development. 2008;47:1-19.
45. Kashubeck-West S, Meyer J. The well-being of women who are late deafened. Journal of Counseling Psychology. 2008;55(4):463–72.
46. Vaingankar JA, Subramaniam M, Chong SA, Abdin E, Edelen MO, Picco L, et al. The positive mental health instrument: Development and validation of a culturally relevant scale in a multi-ethnic Asian population. Health and Quality of Life Outcomes. 2011;9(92):1–18.
47. Ogunyemi AO, Mabekoje SO. Self-efficacy, risk-taking behavior and mental health as predictors of personal growth initiative among university undergraduates. Electronic Journal of Research in Educational Psychology. 2007;5:349–62.
48. Neff KD, Rude SS, Kirkpatrick KL. An examination of selfcompassion in relation to positive psychological functioning and personality traits. Journal of Research in Personality. 2007;41:908–16.
49. Robitschek C, Keyes CLM. Keyes' model of mental health with personal growth initiative as a parsimonious predictor. Journal of Counseling Psychology. 2009;56:321–9.
50. Robitschek C, Anderson L. Personal growth initiative: Predicting depression, well-being, and functioning in college students. Poster presented at the annual convention of the American Psychological Association, Washington, DC. 2011.
51. Stevic CR, Ward RM. Initiating personal growth: The role of recognition and life satisfaction on the development of college students. Social Indicators Research in Psychological Health. 2008;89:523–34.
52. Oluyinka O. Psychological predictors of attitude towards seeking professional psychological help in a Nigerian university student popula-tion. South African Journal of Psychology. 2011;41(3):310-27.
53. Negovan V. Dimensions of students' psychosocial well-being and their measurement: Validation of a students' Psychosocial Well Being Inventory. Europe's Journal of Psychology. 2010;6(2):doi:10.5964/ejop.v6i2.186
54. Sharma SK, Rani R. Impact of Mental Health on Personal Growth Initiative (PGI) among

[Downloaded from c4i2016.khu.ac.ir on 2024-10-12]
[DOR: 20.1001.1.20080166.1396.11.4.7.5]
[DOI: 10.52547/rph.11.4.1]